

Kommunstyrelsen

Eskilstuna kommunkoncerns plan för klimat 2022-2027

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att årligen följa upp och utvärdera konsekvenser för kärnverksamheten och de ekonomiska ramarna samt vid behov föreslå korrigeringar.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunkoncernens plan för klimat antas och träder i kraft 1 december 2022.
2. Kommunkoncernens plan för klimat ersätter Klimatplan för Eskilstuna kommun antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2012 § 246 (KSKF/2011:158) samt revidering av Klimatplan 24 november 2016 § 260 (KSKF/2016:214).
3. Bolagsstyrelser och nämnder får i uppdrag att, utifrån de ekonomiska förutsättningarna och behoven i den kommunala kärnverksamheten löpande planera in kostnadseffektiva åtgärder i respektive plan för klimat, i syfte att nå koncernens gemensamma klimatmål.

Sammanfattning

Förslag till Kommunkoncernens plan för klimat omfattar åren 2022–2027 och innehåller mål och fokusområden som syftar till att minska växthusgasutsläppen från koncernens verksamheter samt skapa förutsättningar för andra aktörer att minska sin påverkan på klimatet. Mål och fokusområden svarar upp till Klimatprogram Eskilstuna som har tagits fram parallellt med planen och som omfattar det geografiska området Eskilstuna kommun och alla som bor och verkar i kommunen. Varje nämnd och bolagsstyrelse samt koncernledningsgruppen ska enligt förslaget till plan planera och genomföra åtgärder för att minska klimatpåverkan för sitt ansvarsområde samt bidra till att de gemensamma målen uppfylls.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har drivit framtagandet av en ny klimatplan i projektform. Projektet har mynnat ut i två olika styrdokument och två olika ärenden:

- Klimatprogram Eskilstuna som omfattar samtliga aktörer och invånare inom Eskilstuna kommuns geografiska område (ärende KSKF/2021:7)

- Kommunkoncernens plan för klimat som omfattar verksamheten som sker inom kommunorganisationens nämnder och bolag och är kommunorganisationens bidrag till att Klimatprogrammets mål ska uppnås.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har utgjort politisk styrgrupp för projektet tillsammans med en styrgrupp med direktörer, vd:ar och förvaltningschefer från de förvaltningar och bolag som har störst påverkan på klimatet.

Kommunstyrelsen beslutade den 30 november 2021 att remittera förslag till Kommunkoncernens plan för klimat till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har svarat. Även förslag till Klimatprogram Eskilstuna remitterades under samma period. Plan och program har bearbetats utifrån inkomna synpunkter i samråd med projektets styrgrupper.

Under projektet har temagrupper med representanter från både koncernens verksamheter och andra organisationer varit involverade i att ta fram förslag på aktiviteter som både koncernen och andra aktörer kan genomföra. Dessa finns samlade i en aktivitetsbank som är tillgänglig via kommunens webbplats.

Stor vikt har lagts vid dialog om möjliga arbetssätt internt inom koncernen. Representanter från förvaltningar, processgrupper och bolagsledning har deltagit i möten och workshops och lämnat synpunkter och förslag.

Bakgrund

Eskilstuna kommuns klimatarbete har pågått länge och har utgått från Klimatplan för Eskilstuna kommun, beslutad 2012. Planen har omfattat exempelvis en fossilfri fordonsflotta, energieffektiviseringar och solelsproduktion. En stor skillnad på föreslagen plan för klimat jämfört med befintlig klimatplan är att fokus förflyttats från utpekade åtgärder till en tydligare integrering i verksamheternas kärnuppdrag via kommunens styrssystem. Arbetet föreslås drivas vidare enligt ordinarie tillitsbaserad styrning i syfte att öka takten i omställningen samt öka resurseffektiviteten. Tillitsbaserad styrning i en komplex fråga kräver att processtyrning, stöd, analys och uppföljning fungerar.

Planen innehåller mål, riktlinjer samt fem fokusområden samt en sammanfattning av den kartläggning av koncernens utsläpp som återfinns som bilaga till planen och som utgör basår för utsläppsminskningarna. Kartläggningen av koncernens klimatpåverkan är gjord enligt den internationella standarden Greenhouse Gas Protocol. Underlaget visar vilka förvaltningar och bolag som har störst klimatpåverkan och var mest åtgärder behövs. Kartläggningen inkluderar även indirekt klimatpåverkan som uppkommer till följd av koncernens verksamhet via till exempel inköp av varor och tjänster. Representanter från förvaltningar och bolag har bidragit vid insamlingen av data kartläggningen som genomförts av extern konsult.

Remissynpunkter och hantering av dessa

Kommunens nämnder var generellt positiva till föreslagen plan för klimat, tillhörande kartläggning samt till tillitsbaserat arbetssätt och att inkludera klimatfrågan i ordinarie styrsystem. Målen anses vara mycket utmanande och det krävs stöd och uppföljning för att det ska vara möjligt. Förslag inkom om att förbättra samordningen av begrepp och mål-år med kommunens översiktsplan, att belysa barnperspektivet bättre och att lyfta kommunen som föregångare på ett tydligare sätt.

Tre av fem av koncernens bolagsstyrelser ställde sig bakom remissförslaget och var positiva till förslaget. Eskilstuna Kommunföretag AB (Eakf AB) inkom med sammanvägt svar där de var positiva till tillitsbaserad styrning och integreringen i styrsystemet. Eakf AB delade nämndernas syn på att de föreslagna målen var utmanande och att det krävs stöd och uppföljning. Ägarstyrningen lyftes som viktig för att skapa förutsättningar framåt. Konkreta utsläppsmål för planperioden efterfrågades samt att en rimlighetsbedömning skulle tas fram efter att en första sammanställning av bolagens- och nämndernas egna planer gjorts.

Efter remissperioden har de delar av planen som beskriver arbetssätt, organisering och roller flyttats ut ur planen och hanteras separat i form av en anvisning på tjänstemannanivå. En organisering för att kunna uppnå klimatmålen har påbörjats på verksamhetsnivå. Bland annat har team för respektive fokusområde tillsatts och samverkan inom koncernen har utökats.

Mål, fokusområden och riktlinjer är det centrala i förslaget till plan för klimat. Styrning och ledning har kortats ner till riktlinjer i punktform i planen. Syftet är att få ett styrdokument vars innehåll håller bättre över tid, samt att arbetssättet lättare kan synkroniseras med kommunkoncernens arbete med till exempel kvalitets- och verksamhetsutveckling. Under mandatperioden kommer även kommunens processområden och processmål att ses över, därför undviks hänvisning till processerna.

Både det övergripande målet och delmålet har formulerats om och anpassats efter de målformuleringar som föreslås i Klimatprogram Eskilstuna. Förtydliganden har gjorts om att kompensande åtgärder kan användas för att nå målen. Mål för konsumtion av varor och tjänster föreslås hålla samma takt tills eventuella nationella mål beslutas inom dessa områden. Att Eskilstuna kommunkoncern antar den ambitionsnivå på utsläpp av koldioxid till atmosfären som krävs om Parisavtalet bryts ner till lokal nivå är fortfarande central i förslaget, men möjligheten till kompensande åtgärder för att nå dit har förtydligats.

Ett flertal synpunkter har inkommit om att delmålet är svårt, nästintill omöjligt och att det finns en risk att målet är orealistiskt. Utifrån resonemanget att Eskilstuna vill ligga i framkant som miljö och industristad och om Eskilstuna ska ta Parisavtalet och 2-graders målet på allvar så är det den minskningstakt som den samlade forskarkåren säger behövs.

Något ytterligare mål-år har inte föreslagits, istället föreslås en årlig bedömning mot delmålet för 2030 i den årliga rapporteringen.

Eakf AB:s förslag om att ta fram en rimlighetsbedömning för målen efter att nämnder och bolagsstyrelser tagit fram sina egna planer har formulerats om och hanteras i beslutspunkt 1 om kommunstyrelsens årliga uppföljning.

Synpunkten om ägarstyrningens avgörande roll för bolagen behöver hanteras sammanvägt med andra frågor. Nivå på avkastningskrav och förtydligat uppdrag hanteras därför fortsatt i ordinarie process för ägardirektiv och årsplan med budget.

Under remissfasen inkom synpunkter om att en Energiplan (enligt lagen om kommunala energiplaner) borde inkluderas i planen eller Klimatprogram Eskilstuna. En energiplan kommer att tas fram separat. En projektledare har utsetts och planering av uppdraget har påbörjats. Inga ändringar har därför gjorts i föreslagen plan för klimat.

Arbetet med klimatanpassning sker idag inom ramen för översiktsplanen, i detaljplaner, i nämndernas risk- och sårbarhetsanalyser samt beredskapsarbete. Men det behövs en större samordning mellan kommunkoncernens delar och därför kommer det att bli ett särskilt fokus på klimatanpassning under 2023. Detta behov har lyfts under remissperioden. Projektets uppdrag har inte inkluderat att ta fram mål och åtgärder för kommunens behov av klimatanpassning så därför hanteras denna fråga utanför denna plan.

Det har gjorts mindre textförändringar i kapitlet Bakgrund och ämnesbeskrivning och Sammanfattningen av klimatkartläggning av Eskilstuna kommunkoncerns verksamhet har korrigerats marginellt på grund av en dubbelräkning (Bilaga till ärendet).

Övriga synpunkter som rör genomförandet till exempel gällande centralt stöd och framtagande av indikatorer, hanteras i fortsatt genomförandeprocess. Synpunkter på fokusområdenas innehåll och formuleringar har hanterats i Klimatprogram Eskilstuna.

Finansiering

Grundprincipen är att kommande åtgärder finansieras inom befintlig ram både för nämnder och bolagsstyrelser utifrån ekonomiskt utrymme. Många av åtgärderna som leder till minskad klimatpåverkan till exempel minskade inköp eller förändrade arbetssätt leder ofta även till en ekonomisk effektivitet och hushållning med resurser.

För kommunens verksamheter har medel till klimatsatsningar som har stor klimatnytta avsatts i budget för 2022-2024. Medlen kan till exempel användas för att täcka merkostnader för prioriterade satsningar och bedöms utifrån klimatnytta. Satsningarna följs upp och rapporteras årligen.

På grund av klimatfrågans prioriterade ställning både på EU-nivå och nationell nivå så finns det gott om externa medel att söka, vilket bör vara en strategi för att genomföra det som planerats i verksamheterna eller det som prioriteras i det gemensamma arbetet över verksamhetsgränserna.

Eventuella målkonflikter med andra hållbarhetsmål till exempel biologisk mångfald, jämställdhet och barn eller en ekonomi i balans ska belysas och hanteras i respektive ärende. I största möjliga mån ska synergieffekter med andra mål eftersträvas.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Klimatförändringarna är ett verkligt och obestridligt hot mot hela den mänskliga civilisationen. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskeras en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader nås, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer.

Klimatfrågan är en viktig fråga för de stora företagen i Eskilstuna kommun och även för många av de små- och mellanstora företagen. De stora företagens ambitiösa klimatmål för hela leverantörskedjan samt EU:s taxonomi gör att även de små- och mellanstora företagen både behöver rapportera sina utsläpp och vidta åtgärder för att sänka sin klimatpåverkan. Att kommunkoncernen har ett aktivt och ambitiöst klimatarbete inom sina olika verksamheter gör koncernens verksamheter till en god samverkanspartner och det är även en förutsättning för att företagen ska lyckas. Det gäller både samhällsplanering, byggande, infrastruktur och energiproduktion, men även att koncernens klimatkrav vid upphandlingar ligger i framkant för att undvika att företag som aktivt investerat och ställt om missgynnas.

Koncernens aktiva medverkan i klimatarbetet på samhällsnivå är viktig, både som en av aktörerna i kommunen och i rollen som ansvarig för samordningen av arbetet. För att Eskilstuna kommun ska kunna nå föreslagna mål är kommunen beroende av att beslut och förutsättningar ges på EU-nivå samt nationellt och regionalt.

Risken för ytterligare stigande kostnader som relaterar till förändringar i väder, nederbörd, skyfall, extrema temperaturer, torka och bränder ökar när temperaturen stiger. Detta gäller såväl globalt som för Eskilstuna kommun. För Sverige och Eskilstuna finns förutom förändringar i väder, nederbörd, skyfall, extrema temperaturer, torka och bränder risk för olika indirekta effekter. Det kan handla om ökad migration, ökad risk för våldsamma konflikter, försämrad livsmedelsförsörjning, ökad risk för pandemier och behov av mer omfattande fattigdomsbekämpning (SOU 2022:15). Även jord- och skogsbrukssektorn riskerar att påverkas av till exempel ökad risk för skadedjursangrepp och röta.

Kostnaderna för att vidta åtgärder för att undvika utsläpp av växthusgaser är betydligt lägre än att hantera konsekvenserna. I en studie som publicerats i tidskriften Science har forskare visat att klimatkrisen kan avvärjas med en årlig tiondel av beloppen i de stimulanspaket som givits i respons till covid-19-pandemin de kommande fem åren.

Eftersom växthusgaser ackumuleras i atmosfären är varje utsläppt ton växthusgaser viktigt att undvika. Om Eskilstuna kommunkoncern kraftsamlar och minskar sina utsläpp i enlighet med vad Parisavtalet anger, samt skapar förutsättningar för andra att minska sin klimatpåverkan, kan många ton växthusgaser undvikas.

Planens utmanande mål och komplexitet kommer att kräva samverkan mellan olika kompetenser och en god kommunikation om vilka åtgärder som är effektivast och möjliga att genomföra. Ett arbetssätt med stor samverkan ger möjlighet att få synergieffekter och att lösa flera mål samtidigt. Att hushålla med resurser och övergå till lokala, cirkulära och förnybara resursflöden och energikällor kan ge positiva konsekvenser för fler i jobb och ökad trygghet. Detta arbetssätt förutsätter att det finns tillräcklig kompetens, medvetenhet och engagemang hos koncernens anställda på olika nivåer. Det finns goda möjlighet att söka externa medel för genomförande av åtgärder som verksamheterna ser behov av, en förutsättning för att få medel är ofta att kommunens mål är ambitiösa och ligger i linje med Parisavtalet.

Det finns en stor oro i samhället över klimatförändringarnas konsekvenser och till exempel känner 54% av flickorna i åk 2 på gymnasiet och 26% av pojkarna sig ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet oroliga över klimatförändringarna (Liv&Hälsa Ung 2020). Forskning visar att konkreta handlingar minskar oron. Att kommunkoncernen tar ansvar för sina utsläpp och har ett aktivt klimatarbete är därför viktigt för invånarnas syn på framtiden samt förtroendet för kommunen. Detta syntes också i Vision 2030 där miljöfrågorna lyftes av Eskilstunas invånare.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Kristina Birath
Miljö- och samhällsbyggnadsdirektör

Beslutet skickas till:

Samtliga nämnder och Eskilstuna kommunföretag AB

STYRDOKUMENT

Kommunkoncernens plan för Klimat

Beslutad när	
Beslutad av	
Diarienummer	KSKF/2021:275
Ersätter	KSKF/2016:214, KSKF/2011:158
Gäller för	Samtliga nämnder och bolag
Gäller fr o m	2022-12-01
Gäller t o m	2027-12-31
Dokumentansvarig	Miljö- och Samhällsbyggnadsdirektör
Uppföljning	Årligen till Kommunstyrelsen

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer. Den ska vara tidsbegränsad och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Innehåll

Ämnesområde och bakgrund	2
Kommunkoncernens klimatpåverkan	4
Kommunkoncernens plan för klimat.....	6
Mål	6
Delmål	6
Fokusområden	7
Riktlinje för genomförande.....	7
Finansiering av åtgärder och merkostnader	7

Ämnesområde och bakgrund

Klimatförändringarna är ett verkligt och obestridligt hot mot hela den mänskliga civilisationen. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskeras en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer. Klimatfrågan är därför en av vår tids största frågor och är av högt intresse både för politiken och näringslivet, i Eskilstuna och i hela världen.

Eskilstuna kommun har under de senaste 10 åren varit bland de högst rankade miljökommunerna i Sverige, mycket tack vare arbetet med den klimatplan som beslutades 2012 och uppdaterades 2016. En hög andel av de åtgärder som pekades ut i planen genomfördes inom kommunkoncernens verksamhet. Solceller har installerats, energieffektiviseringar vid renoveringar har varit mycket framgångsrika, fordonsparken kan nu köras fossilfritt och matens klimatpåverkan och matsvinnet har minskat. Uppföljning av koncernens totala klimatpåverkan har inte gjorts, i stället har ett antal nyckeltal följts upp.

Både Klimatprogram Eskilstuna och Kommunkoncernens plan för klimat ligger i linje med ambitionerna i Eskilstuna kommunkoncerns strategiska inriktning för år 2020-2023. De bidrar till att uppfylla Eskilstunas Vision 2030 med tillhörande målbilder samt insatsområdena i den regionala klimatplanen för Södermanlands län.

Kommunkoncernens plan för klimat syftar till att minska växthusgasutsläppen från koncernens verksamheter samt skapa förutsättningar för andra aktörer att minska sin påverkan på klimatet. Planen omfattar både direkt och indirekt klimatpåverkan som uppkommer till följd av koncernens verksamhet. Mål och fokusområden svarar upp till

Klimatprogram Eskilstuna som har tagits fram parallellt med planen och som omfattar det geografiska området Eskilstuna kommun och alla som bor och verkar i kommunen. I det fortsatta arbetet med Klimatprogram Eskilstuna är kommunkoncernens aktiva medverkan viktig, både som en av aktörerna i kommunen och i rollen som ansvarig för samordningen av arbetet.

Kommunkoncernen har en unik roll som samhällsplanerare och förutsättningsskapare och det är viktigt att bibehålla den rollen trots att stort fokus läggs på att minska utsläppen från den egna verksamheten. I syfte att synliggöra att koncernen ska skapa förutsättningar för andra att nå sina klimatmål och förändra beteende så används begreppen positiv och negativ klimatpåverkan i koncernens klimatarbete.

Positiv klimatpåverkan

Om vi gör mer av detta så blir det en positiv klimatpåverkan, tex att vi ställer fler/högre klimatkrav i styrande beslut/planer/beställningar eller skapar förutsättningar för andra att kunna minska sin klimatpåverkan genom att cykla, dela bil eller ladda bilen.

Negativ klimatpåverkan

Om vi gör mer av detta så innebär så blir det en negativ klimatpåverkan. Tex byggande av lokaler och bostäder, resor med flyg eller bil, transporter av gods, produktion av el och värme, konsumtion av IT-utrustning eller förbrukningsmaterial

För att planens mål ska kunna uppnås krävs att varje nämnd och bolagsstyrelse planerar och genomför åtgärder på kort och lång sikt. Stor vikt har därför lagts vid dialog om möjliga arbetssätt inom koncernen. Förvaltningar, processgrupper och bolagsledning har deltagit i möten och workshops och lämnat synpunkter och förslag under framtagandet av denna plan. Representanter från förvaltningar och bolag har bidragit vid insamlingen av data inför den kartläggning av koncernens utsläpp som gjorts. Kartläggningen utgör ett underlag i det fortsatta arbetet. En sammanfattning av kartläggningen redovisas som handling i ärendet (KSKF/2021:275).

Representanter från både koncernens verksamheter och andra organisationer har även varit involverade i att ta fram förslag på aktiviteter som både koncernen och andra aktörer kan genomföra, dessa finns samlade i en aktivitetsbank.

Både programmet och planen bidrar till flera av de 17 globala målen inom Agenda 2030, men framförallt bidrar planen till mål 13 som anger att

omedelbara åtgärder ska vidtas för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. De globala målen är integrerade och odelbara och framgång krävs inom alla mål för att genomförandet ska lyckas. För Eskilstuna kommunkoncern innebär det att ha helhetssyn och fokus på mervärden och synergier vid planering och i framtagande av förslag till beslut, framförallt när det gäller biologisk mångfald, jämställdhet, fler i jobb och barns rättigheter.

Kommunkoncernens plan för klimat och dess fortsatta implementering utgör en del av kommunens energiplanering, men utgör inte formell Energiplan enligt Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.

Kommunkoncernens klimatpåverkan

I syfte att få ett helhetsgrepp över var de största utsläppen från koncernens verksamheter sker har en kartläggning genomförts. Kartläggningen (se handlingar i ärende KSKF/2021:275) har utgått från en internationell standard för att kartlägga organisationers klimatpåverkan, Greenhouse Gas-protocol (GHG-protokollet).

GHG-protokollet delas in i 3 olika scope vilka kortfattat beskrivs nedan samt i figur 1. En mer detaljerad beskrivning av metoden återfinns i kartläggningen.

Scope 1

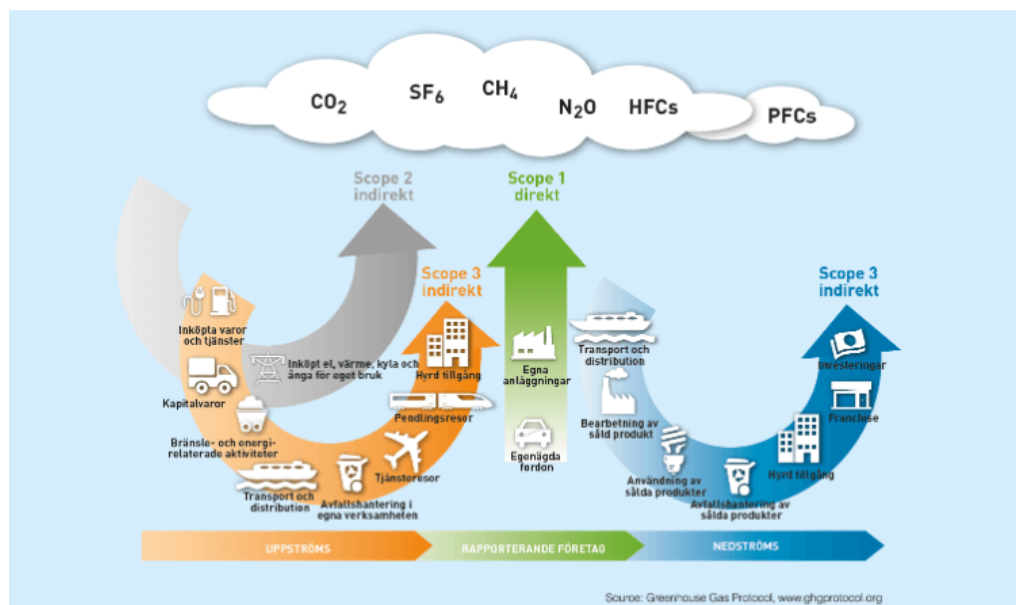
Utgör utsläpp av växthusgaser från nyttjade bränslen i egen produktion och/eller utsläpp från egenägda/leasade fordon och maskiner. Utsläpp vilka i Eskilstuna kommunkoncern uppkommer vid produktion av vatten, fjärrvärme, fjärrkyla och biogas, samt från drivmedel till kommunens egen fordonsflotta.

Scope 2

Utgör utsläpp av växthusgaser från av verksamheten inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla. I Eskilstuna kommunkoncern uppkommer dessa utsläpp vid uppvärmning av/kylning av verksamhetslokaler samt från verksamhetsel och fastighetsel.

Scope 3

Utgör indirekta utsläpp av växthusgaser från 15 underkategorier, till exempel inköp av varor och tjänster, och redovisas för hela leverantörskedjan, det vill säga både före (uppströms) eller efter (nedströms) den egna verksamheten i kedjan. De 15 underkategorierna beskrivs i bilaga 1.

Figur 1 GHG-protokollets indelning av utsläpp i olika scope

Resultat av kartläggningen

Kartläggningsmetoden ger en kvalitetssäkrad överblick över utsläppens storlek och från vilka kategorier utsläppen kommer. Resultatet visar att kommunkoncernens verksamheter idag orsakar ett utsläpp av ca 180 000 ton växthusgaser (koldioxidekvivalenter, CO₂e) per år. Målet till 2030 blir då att max ca 36 000 ton växthusgaser (CO₂e) släpps ut årligen. Basåret som har valts för kartläggningen är 2019 då underlaget för år 2020 inte kunde anses visa ett normalt år på grund av Covid-19. Detaljerade beskrivningar av metod, datakvalitet, emissionsfaktorer med mera finns i kartläggningens sammanfattning, samt i kartläggningens slutrapport.

Kartläggningen visar att koncernens största klimatpåverkan finns inom kategorin inköp av varor och tjänster. Även inköp av kapitalvaror och inköpta transporter är kategorier som har stor klimatpåverkan.

Kartläggningen visar också att det är en stor skillnad på klimatpåverkan mellan olika nämnder och bolag och att verksamheten inom Eskilstuna Energi och Miljö AB och Kommunfastigheter AB står för drygt hälften av utsläppen. Kommunstyrelsens, Stadsbyggnadsnämndens och Servicenämndens verksamheter har också en relativt stor påverkan.

Att omfatta indirekta utsläpp, som visas inom scope 3, innebär att välkända klimatåtgärder som att tanka/ladda rätt drivmedel i tjänstefordonen eller energieffektivisera befintliga fastigheter behöver kompletteras med åtgärder inom till exempel anskaffningsprocessen. Där ingår till exempel klimatkrav vid upphandlingar, effektivare inköp samt uppföljning av ställda miljökrav i avtal. Här är arbetet med kategoristyrning ett bra verktyg och en viktig process, samt att koncernens verksamheter är ansvarsfulla beställare. Kommunkoncernen köper varor och tjänster för drygt 6 miljarder kronor

årligen och ställer redan idag både miljö- och sociala- krav vid upphandlingar. Men här finns fortfarande potential att förbättra och påverka marknaden i en positiv riktning, samt stötta de företag som satsat på att ställa om sin verksamhet. Att planera för att minimera den totala klimatpåverkan redan tidigt i planeringen av till exempel ett byggprojekt eller i en behovsbedömning inför en upphandling är avgörande för resultatet.

För att konkretisera var minskningarna teoretiskt kan ske så har kända potentialer för minskning tagits fram och redovisas i kartläggningens sammanfattning och slutrapport. Potentialbedömningen visar att även om kända åtgärder genomförs finns idag inte alla svar på hur målen ska nås, utan detta måste lösas på ett innovativt sätt i en gemensam arbetsprocess.

Kommunkoncernens plan för klimat

Mål

- Eskilstuna kommunkoncerns verksamhet ska vara klimatpositiv år 2045.
Klimatpositiv innebär att binda in mer växthusgaser från atmosfären än som släpps ut då verksamheten bedrivs.

Delmål

- Det totala nettoutsläppet* av växthusgaser från Eskilstuna kommunkoncern ska minska med ca 80 procent mellan 2020 och 2030**.
- För konsumtionsbaserade utsläpp från konsumtion av varor och tjänster bör motsvarande minskningstakt följas eller hållas i linje med nationella mål när de beslutas***

**Klimatkompenserade åtgärder kan ske genom aktiv inlagring av växthusgaser. Det kan också ske genom att köpa klimatkompensation genom organisationer som erbjuder certifierade och verifierade klimatprojekt kontrollerade av oberoende part. Klimatkompensationen ska komplettera, inte ersätta, aktiviteter som leder till minskade utsläpp i hela värdekedjan.*

***Utgångspunkten är GHG-kartläggningen av koncernens utsläpp (basår 2019)*

****Motsvarar scope 3 kategori 1-5 samt 7 och 8*

Fokusområden

Eskilstuna kommunkoncern samlar sitt arbete under dessa fem fokusområden som även överensstämmer med de fokusområden som finns i Klimatprogram Eskilstuna.

- Transportera och resa hållbart
- Använd och producera energi effektivt
- Bygga, renovera och anlägga med låg klimatpåverkan
- Konsumera och producera medvetet
- Lagra och ta upp växthusgaser

Riktlinje för genomförande

- Koncernens klimatarbete bedrivs integrerat i den styrning och ledning som Eskilstuna kommunkoncern arbetar utifrån.
- Alla nämnder och bolagsstyrelser samt koncernledningsgruppen ansvarar för att planera och genomföra kostnadseffektiva åtgärder för att minska de utsläpp av växthusgaser till atmosfären som koncernens verksamheter orsakar. De ansvarar även för att skapa förutsättningar för andra aktörer både inom och utanför koncernen att minska sin klimatpåverkan.
- Koncernledningsgruppen och berörda processägare bidrar aktivt i det koncerngemensamma arbetet för att nå koncernens klimatmål.
- Eventuella målkonflikter med andra hållbarhetsmål till exempel biologisk mångfald, jämställdhet och barnperspektivet eller en ekonomi i balans ska belysas och hanteras i respektive ärende. I största möjliga mån ska synergieffekter med andra mål eftersträvas.

Finansiering av åtgärder och merkostnader

Grundprincipen är att åtgärder finansieras inom befintlig ram både för nämnder och bolagsstyrelser utifrån ekonomiskt utrymme. Många av åtgärderna som leder till minskad klimatpåverkan till exempel minskade inköp eller förändrade arbetssätt leder ofta även till en ekonomisk effektivitet och hushållning med resurser.

För kommunens verksamheter har medel till klimatsatsningar som har stor klimatnytta avsatts i budget för 2022-2024. Medlen kan till exempel användas för att täcka merkostnader för prioriterade satsningar och bedöms utifrån klimatnytta. Satsningarna följs upp och rapporteras årligen.

På grund av klimatfrågans prioriterade ställning både på EU-nivå och nationell nivå så finns det gott om externa medel att söka. En väl utvecklad planering, kommunikation och samverkan inom koncernen ökar sannolikheten att koncernens verksamheter aktivt kan söka externa medel för att finansiera åtgärder för att nå målen.

Strategisk miljöbedömning

Innehåll

Inledning.....	1
Strategisk miljöbedömning.....	2
Nollalternativ	2
Alternativ utformning	3
Miljö- och hållbarhetseffekter	4
Transportera och resa hållbart.....	5
Använda och producera energi effektivt.....	6
Bygga, renovera och anlägga med låg klimatpåverkan.....	7
Konsumera och producera hållbart	7
Lagra och ta upp koldioxid	8
Uppföljning.....	8

Inledning

Klimatprogram Eskilstuna och Kommunkoncernens plan för klimat har arbetats fram under 2020-2022. Denna bilaga är en strategisk miljöbedömning av Klimatprogram Eskilstuna respektive Kommunkoncernens plan för klimat.

Projektets uppdrag

Eskilstunas klimatplan ska uppdateras att sträcka sig mot 2045 då den geografiska platsen Eskilstuna med sina två städer och landsbygd tillsammans ska nå målet om att vara en klimatpositiv plats. Eskilstuna ska vara en förebild och det ska vara lätt att leva klimatsmart och fossilfritt. Klimatplanen formuleras i ett projekt som sedan övergår i en långsiktig process för att nå målet om ett klimatpositivt Eskilstuna år 2045. I både framtagande och genomförande involveras kommunkoncern, företag, organisationer, föreningar och invånare i ett gemensamt

klimatplanearbete, där vi tillsammans och på ett modigt sätt driver utvecklingen, ökar kunskapen och underlättar klimatsmarta val.

Projektet har haft ett stort fokus på en bred involvering och många intressenter både internt i kommunkoncernen och externt har deltagit i workshops, temagrupper, webinarier, arbetsmöten och evenemang där det funnits möjligheter att ställa frågor, ge förslag och lämna synpunkter. Remissperioden är ett tillfälle att samla ihop ytterligare synpunkter och förslag till ändringar på de formella dokumenten.

Strategisk miljöbedömning

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en myndighet eller en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningar är att integrera miljöaspekter i planering och beslutfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Att identifiera, beskriva och bedöma effekter på människors hälsa och miljön är centralt i en miljöbedömning. Med miljöeffekter menas direkta eller indirekta effekter som är positiva eller negativa, tillfälliga eller bestående, kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt på miljön eller människors hälsa. Miljöeffekter är inte begränsade till geografiskt, det vill säga de kan uppstå både i närområdet och långt bort. De kan uppstå både inom och utanför Sveriges gränser.

I Miljöbalken 6 kap. 12 § fastslås att miljöbedömningens omfattning och detaljeringsgrad ska vara rimlig med hänsyn till:

- Bedömningsgrunder och aktuell kunskap
- Planens eller programmets innehåll och detaljeringsgrad
- Var i en beslutsprocess som planen eller programmet befinner sig
- Att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och
- program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder
- Allmänhetens intresse

Nollalternativ

Den strategiska miljöbedömningen bör innehålla ett nollalternativ. I denna strategiska miljöbedömning innebär nollalternativet ett jämförande resonemang om hur klimatet och andra hållbarhetsområden påverkats om programmet och planen inte tagits fram alls eller inte antas valts.

De territoriella utsläppen från Eskilstunas aktörer exklusive utrikes transporter uppgår till ca 289 000 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) 2019. Inkluderas teoretiskt framräknade utsläpp för utrikes flyg och sjöfart uppgår utsläppen till ca 500 000 ton CO₂e år 2019. Transporterna står för den absolut största klimatpåverkan.

För de konsumtionsbaserade utsläppen har schabloner beräknats med hjälp av svenskens medelutsläpp. En grov uppskattning visar då att de konsumtionsbaserade utsläppen uppgår till cirka 850 000 ton CO₂e med utgångspunkt från att det bor 107 000 invånare i Eskilstuna (2020). Den privata konsumtionen uppgår till ca 60 procent och den offentliga konsumtionen till ca 40 procent av de totala utsläppen.

Nationella beslut om till exempel bidragssystem och lagstiftning sätter ramar och förutsättningar och har generellt större påverkan än den lokala, på i vilken utsträckning klimatåtgärder genomförs. Det lokala klimatarbetet konkretiserar och driver på och skapar engagemang, men överlag antas utsläppsminskningar ske även om programmet och planen inte antas. Att kommunkoncernen har transparenta och höga ambitioner inom klimatområdet kan bidra till ökat lokalt engagemang.

Under projektperioden har en omfattande kommunikation av klimatfrågan skett och ett stort antal personer har varit inblandade i framtagandet eller tagit del av information. Projektet har därmed bidragit till ökad medvetenhet och kunskap hos politik, medarbetare, företagare och allmänheten om hur kraftig och omedelbar minskning som behövs för att Parisavtalets mål ska uppnås.

Redan under projektperioden har cirka 50 företag och organisationer ställt sig bakom de övergripande målen, vilket ger de lokala politikerna ett viktigt stöd att våga fatta beslut om de ambitiösa mål och den kraftiga minskningstakt som remissförslagen föreslår. Detta hade inte skett om projektet inte genomförts.

Om projektet inte genomförts hade inte kommunkoncernen haft kunskap om sin totala klimatpåverkan och inte heller om sin indirekta klimatpåverkan och därmed sämre förutsättningar att fatta beslut om var i koncernens verksamheter åtgärder behöver prioriteras.

Alternativ utformning

En strategisk miljöbedömning bör också innehålla en jämförelse med en alternativ utformning där bästa möjliga miljö- och hållbarhetseffekter valts. Under denna rubrik beskrivs de avvägningar som gjorts under projektperioden.

Projektet haft en uttalad ambition att drivas med ett agilt arbetssätt där de bästa lösningarna inte varit kända från början utan det har funnits utrymme för att justera, ändra inriktning och utforska vilken väg som är bäst lämpad för att uppnå maximal effekt, det vill säga störst klimatnytta.

I projektets inledning planerades en Klimatplan innehållande konkreta åtgärder som utformats enligt SMART-metoden (specifika, mätbara, accepterade, resursatta och tidsatta). En bred involvering planerades och ett drygt 50-tal representanter, både från kommunkoncernen och externa aktörer, samlades för att ta fram förslag till mål och åtgärder i olika temagrupper.

Resultatet av arbetet har samlats i en aktivitetsbank och har utgjort ett värdefullt underlag i det fortsatta arbetet. Men då resultatet sammanställdes bedömdes inte detta

räcka för att skapa den styrning och det engagemang som behövdes för att uppnå maximal klimatnytta. En omfattande justering av projektplanen gjordes: Slutleveransen delades upp i två olika styrdokument, en dialogfas infördes vilket innebar att projektet förlängdes, ett nytt arbetssätt där inga konkreta åtgärder skulle beslutas infördes och en tankesmedja tillsattes med uppdrag att ta fram förslag på samverkansformer. En omfattande kartläggning av kommunkoncernens klimatpåverkan enligt standarden GHG-protokollet beställdes.

Internt i koncernen genomfördes dialoger med fokus på risker och möjligheter med en tillitsbaserad styrning av klimatfrågan, det vill säga ett tydligt mål men inte styrning av hur målet ska nås. Framför allt lyftes en farhåga att kommunens positiva klimatpåverkan skulle tappas bort om målstyrningen enbart fokuserade på utsläppen, och en farhåga att ekonomiska prioriteringar skulle försvaga klimatarbetet. Ett ökat engagemang och ansvarstagande lyftes som möjligheter.

Föreläsningar, event, workshops och företagsbesök genomfördes under dialogfasen. Mer än tjugo företag, däribland några av de största företagen med många lokala underleverantörer, har när remissperioden startar ställt sig bakom de övergripande målen och är beredda att bidra i det fortsatta arbetet.

Under projektets gång har miljö- och hållbarhetsaspekterna, framför allt maximal klimatnytta, därmed haft stor påverkan på projektet och bedöms ha varit integrerade i planering och beslutfattande. Föreslagna mål och takten på utsläppsminskningarna har också en mycket hög ambitionsnivå och är i linje med vad som krävs för att Parisavtalet ska kunna uppnås.

Under perioden 21-12-10 till 22-04-01 har förslag till Kommunkoncernens plan för klimat inklusive bilagor (Sammanfattning av klimatkartläggning av Eskilstuna kommunkoncerns verksamhet, samt Strategisk miljö- och hållbarhetsbedömning) funnits tillgänglig för samtliga nämnder, samtliga kommunala bolag genom Eskilstuna Kommunföretag att lämna synpunkter på. Under samma tidsperiod har Klimatprogram Eskilstuna funnits tillgängligt för alla att ge sina synpunkter på.

Hur inkomna synpunkter från remissen hanterats anges i respektive ärende.

Slutsatsen är därför att Klimatprogram Eskilstuna och Kommunkoncernens plan för klimat efter gjorda anpassningar motsvarar det bästa miljöalternativet.

Miljö- och hållbarhetseffekter

Nedan beskrivs kortfattat miljö- och hållbarhetseffekter, intressekonflikter och synergier som kan uppstå under varje fokusområde. Text från Klimatprogram Eskilstuna i kursiv stil, ytterligare information om vad fokusområdet kan omfatta finns i programmet. Framför allt är det risk för negativ påverkan på andra miljömål som lyfts fram nedan.

När det gäller påverkan på ekonomin så är kostnaderna för att arbeta förebyggande lägre än att i ett senare skede betala för klimatförändringarnas konsekvenser. Genom direkta minskningar av Eskilstunas klimatutsläpp bidrar vi till att minska utsläppen av

växthusgaser. Eskilstuna kan också påverka indirekt via företag i framkant, innovationer och goda exempel som vi kan sprida till andra. Att ställa krav på leverantörer ger också indirekt god effekt.

Vilka samhällskostnader som uppkommer på grund av klimatpåverkande utsläpp och hur svårt det är att omfatta den egentliga kostnaden diskuteras i ASEK 7.0 (Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för transportsektorn) ASEK rekommenderar att man i samhällsekonomiska analyser av investeringar i infrastrukturåtgärder använder ett kalkylvärde på 7 kr per kilo utsläpp av koldioxidekvivalenter.

I Eskilstuna är fler i jobb ett prioriterat område. Här är bedömningen att Eskilstunas näringsliv gynnas långsiktigt av att vidta klimatåtgärder. En stor del av Eskilstunas näringsliv består av underleverantörer till större företag som redan idag har höga klimatmål vilket påverkar underleverantörer redan nu och kommer att påverka framöver. Nya företag kommer att bildas, men jobb kan också förloras i sektorer kopplade till fossil energi eller ineffektiva produkter. På kort sikt kan klimatåtgärder innebära ökade kostnader jämfört med att inte göra någonting, men till exempel visar arbetet med energieffektivisering vid upprustning av fastigheter en relativt snabb återbetalning. Detta även utan att samhällskostnaden för utsläpp av koldioxid räknats med. Investeringar i teknik och infrastruktur behövs, men många åtgärder minskar också kostnader.

Transportera och resa hållbart

Transporter är det största enskilda utsläppsområdet och omfattar inrikes resor samt utrikes flyg och sjöfart. I Eskilstuna finns relativt goda förutsättningar för hållbara transporter. Nästan 70% av Eskilstunas befolkning bor inom fem kilometers radie från något av våra stadscentrum och det finns goda möjligheter att gå, cykla, åka buss och tåg eller ladda sitt elfordon. Logistikparken erbjuder företag möjligheten att transportera varor hållbart. Inom den geografiska platsen har kommunkoncernen en särskild roll att skapa förutsättningar för fossilfria resor vilket tydligt pekas ut i den kommunala översiktsplanen samt i trafik-, cykel- och kollektivtrafikeplan. Men den viktigaste förändringen ligger i att tänka om kring hur vi förflyttar oss och varor mellan oss, både lokalt och globalt.

Miljömässigt så är minskat resande, överflyttning till gång, cykel och kollektivtrafik positiv för alla miljö kvalitetsmål och en förutsättning för att klara Sveriges klimatmål på nationell nivå.

En ökad mängd elfordon kommer att innebära en ökad elanvändning, elbilar har dock generellt en högre energieffektivitet än förbränningsmotorer. Framställning av batterier till elbilar riskerar negativ påverkan på ekosystem och människors hälsa. Batterierna innehåller metaller som litium och oftast även kobolt, nickel och mangan vars framställning kan orsaka stor miljömässig och social belastning. Produktion av biodiesel och etanol riskerar att motverka miljömålen kring begränsad klimatpåverkan, ingen övergödning och ett rikt odlingslandskap, detta kan delvis motverkas genom att ställa miljökrav vid upphandling och inköp. Högt produktionsav biobränslen kan ta stora arealer i anspråk vilket riskerar att påverka den

biologiska mångfalden och störa ekosystem både lokalt och globalt, störst risk finns utanför Sveriges gränser t ex vid produktion av palmolja.

Biogasproduktion av lokala restprodukter har många fördelar och bidrar till en begränsad klimatpåverkan, bättre luftkvalitet och mindre gifter i miljön. Dessutom bidrar den till en ökad resiliens och självförsörjningsgrad.

Lokalt innebär omställning till hållbart resande mindre buller, bättre luft, färre olyckor och att mark kan frigöras. Samhällsekonomiskt innebär ett val av alternativa transportmedel framför bilen en fördel då ökad fysiska aktiviteten skapar förbättrad folkhälsa och lägre sjukfrånvaro.

Att vara aktiv och ställa höga klimatkrav på transporttjänster, godstransporter och andra tjänster där fordon används kan skapa de långsiktiga signaler som behövs för att marknaden ska våga satsa på att ställa om sina fordonsflottor.

Använda och producera energi effektivt

Behovet av el kommer att öka på grund av överflyttning från fossila bränslen till el och tack vare att Eskilstuna växer med fler Eskilstunabor och nya etableringar. En väl utbyggd fjärrvärme och produktion av el i det lokala kraftvärmeverket ger goda förutsättningar för fortsatt låga utsläpp från uppvärmning och elproduktion. Även om både el och värme produceras lokalt redan nu behöver fler aktörer bli lokala elproducenter och fler använda fjärrvärme där det finns för att möta det ökade behovet av el, så vi har all den fossilfria kraft där den gör bäst nytta.

I Eskilstunas kraftvärmeverk används idag mestadels lokala restprodukter från skogen vilket är resurssnålt och har en låg klimatpåverkan. Att producera bränslet kräver dock en insats av energi, t ex för flisning eller transporter vilket gör produktionen av el och värme i kraftvärmeverket har en negativ påverkan på klimatet. Det kan också ha en negativ påverkan på den biologiska mångfalden lokalt, men jämfört med andra alternativ har kraftvärmeverket en relativt låg påverkan. Själva förbränningen av trädbränslet ger upphov till luftutsläpp i form av kväveföreningar och stoftpartiklar och detta påverkar försurningen, övergödningen och luftkvaliteten. De miljömål som påverkas negativt är främst levande skogar, frisk luft, bara naturlig försurning och ingen övergödning. Användning av spillvärme är resurseffektivt och gynnar miljömålen. Miljöpåverkan från produktion av solceller är generellt sett låg. Materialen består ofta av kisel och olika metaller som mestadels kommer från gruvor. Gruvdrift innebär att risk att miljön och människors hälsa påverkas negativt till exempel läckage av miljögifter vid utvinning och energikrävande processer samt dåliga arbetsförhållanden.

Bygga, renovera och anlägga med låg klimatpåverkan

Eskilstuna växer och i översiktsplanen tas det höjd för att kunna bygga 15 000 nya bostäder fram till 2030. Det motsvarar ca 1500 nya bostäder i snitt per år. Utöver det sker företagsetableringar, behov av ökad infrastruktur och samhällsservice. Byggandet påverkar Eskilstunas förutsättningar under lång tid framöver. Energibehov, byggskedet, materialval, markanvändning och förutsättningar för en hållbar förvaltning över tid är några av de områden aktörer har att hantera.

Byggingustrin står för ca en femtedel av Sveriges klimatpåverkan genom produktion av byggmaterial, transporter och resursåtgång i byggskedet. Även energianvändning både i byggskedet och i driftsfasen har stor miljöpåverkan. Tillverkning av byggmaterial, framför allt betong och stål, orsakar idag stora klimatutsläpp och är en av utmaningarna i svensk basindustri. Även miljömålen giftfri miljö, grundvatten av god kvalitet, levande skogar och ett rikt växt- och djurliv riskerar att påverkas negativt vid framställning av byggmaterial. Att aktivt ställa krav vid upphandling kan motverka detta. Det är flera lagkrav på väg de kommande åren om att klimatdeklarera dvs räkna ut klimatpåverkan från byggnader, men även utökade krav på återvinning av bygg- och rivningsavfall inom byggsektorn vilket kan minska den negativa påverkan på miljömålen. Att undvika att bygga nytt innebär stor klimatnytta, renovering, flexibel och effektiv användning av ytor kan minska behovet och därmed påverkan på miljön. Ny bebyggelse innebär också ofta att ny mark exploateras och befintlig kolbindning till mark och växtlighet försvinner.

Konsumera och producera hållbart

Eskilstuna har en etablerad återbruksturism och har lyfts fram både nationellt och internationellt för framsteg inom cirkularitet och återbruk. En hållbar konsumtion och produktion ger inte bara fördelar för miljö och klimat, utan även för ökad konkurrenskraft, tillväxt, ökad sysselsättning, förbättrad hälsa och minskad fattigdom både på lokal och global nivå. Människor behöver ha den information och medvetenhet som behövs för att kunna agera på ett sätt som bidrar till att nå klimatmålen.

Produktion av livsmedel påverkar ett flertal miljömål bland annat begränsad klimatpåverkan, ingen övergödning, giftfri miljö, grundvatten av god kvalitet och ett rikt växt- och djurliv. Påverkan är oftast negativ, men kan också vara positiv till exempel så gynnar naturbeteskött biologisk mångfald, kantzoner kan öka den biologiska mångfalden och en del skaldjur motverkar övergödning.

Elektronik innehåller ofta sällsynta metaller och konfliktmineraler och innebär miljömässig och social påverkan vid utvinning, produktion och avfallshantering. Användning av energi och kemikalier, stora mängder gruvavfall är problem som produktionen orsakar.

Textilier orsakar negativ påverkan i produktionsledet, där stora mängder råvaror, energi, vatten och kemikalier används tillverkning och behandling av material och produkt, vid transport och försäljning, liksom i användningsledet vid tvätt och skötsel. Närmare 80 procent av de textilprodukter som konsumeras i Sverige är tillverkade utanför EU:s gränser och det är där den största påverkan på miljön och människors hälsa sker. Övergödning, kemikalier i vatten och brist på vatten är några exempel.

Lagra och ta upp koldioxid

Även om vi ställer om för att minimera växthusgasutsläppen, kommer vi alltid generera växthusgaser, det är oundvikligt. Skillnaden är att växthusgaserna framåt måste hinna kapslas in för att inte påverka klimatet negativt. Det kan ske genom att maximera ekosystemens kolinlagring och genom att utveckla och använda tekniska lösningar. Sverige och Eskilstuna

har goda förutsättningar för att klara lagra in växthusgaser tack vare de stora ytorna av skog, mark och vatten.

Att hindra fortsatt torvnedbrytning och därmed läckage av växthusgaser genom att återväta tidigare dikad torvmark ökar även den biologiska mångfalden. Biokol har en positiv klimatpåverkan genom kolinlagning i en stabil form av kol. Biokol kan även med sin struktur skapa bättre förutsättningar för att hålla vatten och näringsämnen och därmed öka växtligheten.

Tekniska lösningar med Bio-CCS, CCS och direktinfångning av koldioxid är nya lösningar och någon klar bild av potential, kostnader och eventuell negativ påverkan på andra miljömål finns idag inte. Här kan en snabb utveckling förväntas de kommande åren.

Uppföljning

Eskilstunas kommunledningskontor ansvarar för att programmets mål följs upp och kommuniceras årligen. Uppföljning sker bland annat av territoriella utsläpp som finns att hämta i den nationella emissionsdatabasen.

När det gäller kommunkoncernens plan för klimat ska respektive nämnd och bolagsstyrelse säkerställa att andra kommunala styrdokument och processer styr mot att uppnå klimatmålen. Detta hanteras i den fortsatta implementeringsprocessen. Inom enskilda ärenden beskrivs konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation i ärendehandlingarna. Kommunledningskontoret leder den koncerngemensamma ledningsprocessen för att nå klimatmålen och ansvarar för att varje år rapportera planens måluppfyllnad till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av
**KLIMATKARTLÄGGNING
AV ESKILSTUNA
KOMMUNKONCERNENS
VERKSAMHET**

VERSION 2 REVIDERAD 22 10 02

BAKGRUND

Kartläggningen och insamlingen av data har genomförts av konsultföretaget Anthesis i samverkan med aktuella förvaltningar och bolag. Denna rapport är en förkortad version av den fullständiga slutrapporten för uppdraget. Slutrapporten innehåller bland annat en redovisning av emissionsfaktorer, datakvalitet och en utförligare metodbeskrivning. Sammanfattningen utgör bilaga till Kommunkoncernens plan för klimat och har uppdaterats efter remissperioden.

Varje nämnd och bolagsstyrelse samt koncernledningsgruppen inom Eskilstuna kommunkoncern har ansvar för att planera och genomföra kostnadseffektiva åtgärder för att minska de utsläpp av växthusgaser till atmosfären som verksamheten orsakar, samt skapa förutsättningar för andra aktörer både inom och utanför koncernen att minska sin klimatpåverkan. I kommunkoncernens plan för klimat samt på kommunens internportal beskrivs roller, ansvar och arbetssätt

Denna kartläggning omfattar det som i Kommunkoncernens plan för klimat betecknas som negativ klimatpåverkan, det vill säga våra egna utsläpp. Kommunkoncernen har en särskilt viktig roll för att även öka den positiva klimatpåverkan, det vill säga skapa förutsättningar för andra att kunna minska sina utsläpp.

Positiv klimatpåverkan – Vad kan vi göra mer av så det blir bra för klimatet? Tex ställa klimatkrav eller skapa förutsättningar för andra att kunna minska sin klimatpåverkan genom att cykla, ladda bilen mm.

Negativ klimatpåverkan- Om vi gör mer av detta så innebär så blir det en negativ påverkan på klimatet. Tex byggande av lokaler och bostäder, resor med flyg, transporter av gods, produktion av el och värme, konsumtion av IT-utrustning eller förbrukningsmaterial.

SYFTE OCH AVGRÄNSNING

Syftet har varit att identifiera nuläget för Eskilstuna kommunkoncerns klimatpåverkan för att kunna sätta ett mål för utsläppsminskningar i kommunkoncernens plan för klimat. Underlag från år 2019 har använts i de flesta fall, se beskrivning av metod.

Syftet har även varit att kartläggningen ska utgöra ett planeringsunderlag som kan användas vid planering och framtagande av åtgärder för att uppnå klimatmålet. Rapporten utgör ett av de underlag som koncernens verksamheter kan använda sig av för att planera för att minska sin klimatpåverkan. Kartläggningen ger också en möjlighet att följa utsläppen på koncernnivå över tid.

Identifieringen av klimatpåverkan har genomförts i enlighet med GHG-protokollets metodik. I detta ska hänsyn tas till såväl scope 1, 2 och 3 tas, det vill säga såväl direkta som indirekta klimatutsläpp. Utsläppen är redovisade i CO₂-ekvivalenter.

Denna rapport ger en överblick över utsläppens storleksordning och fördelningen inom organisationen. Mer omfattande analyser och underlag, framtagande av nyckeltal med mera kommer att behöva tas fram inom många områden. Utsläpp inom scope 3 kommer mestadels ifrån inköpsstatistik samt schabloner. Nyckeltal som även är relaterade till koncernens prestanda och producerad enhet kommer att behöva tas fram för att bättre kunna följa koncernens utsläpp och förbättra data. Ett exempel är att begära in redovisning vilka faktiska utsläpp de leverantörer vi tecknar avtal med orsakar och därmed förbättra säkerheten på siffrorna i denna utsläppskategori.

OM ESKILSTUNA KOMMUNKONCERN

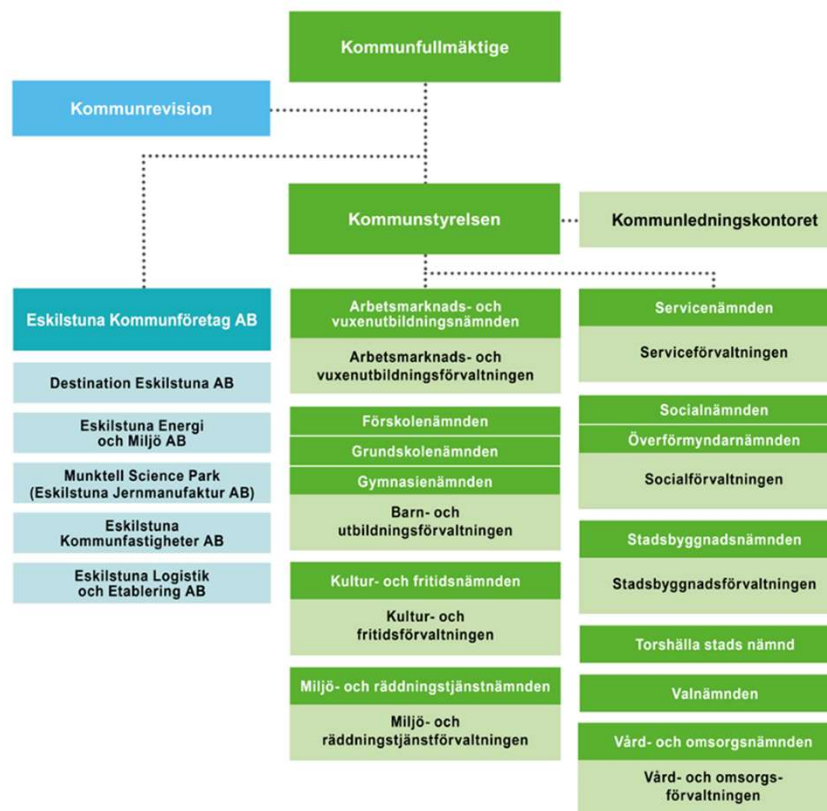
Kartläggningen har gjorts per bolag samt per nämnd eller förvaltning. Orsaken till att kartläggningen ibland gjorts per förvaltning och inte per nämnd är att förvaltningen varit en naturlig avgränsning eller för att nämnden saknar egen förvaltning. För Valnämnden och Överförmyndarnämnden är utsläppen mycket låga och har lagts ihop med Kommunstyrelsens/Kommunledningskontorets utsläpp. Torshälla stads nämnd har ingen egen förvaltning och därför har utsläppen fördelats utifrån vilken förvaltning som sköter driften av verksamheten. För kultur- och fritidsverksamhet i Torshälla ligger utsläppen på KFN och gatuunderhåll och annat som sköts av SBN har lagt där. Utsläpp från Kommunrevisionen samt Eskilstuna kommunföretag AB har inte tagits med i kartläggningen.

Bolag:

- Eskilstuna Energi & Miljö AB (EEM)
- Eskilstuna Kommunfastigheter AB (KFAST)
- Destination Eskilstuna AB
- Eskilstuna Logistik och Etablering AB (ELE)

Nämnder:

- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden (AVN)
- Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU) inkluderar Förskole-, Grundskole- och Gymnasienämnden
- Kommunstyrelsen/Kommunledningskontoret (KS/KLK) inkluderar utsläpp från Valnämndens och verksamhet
- Kultur- och fritidsnämnden (KFN) inkluderar delar av Torshälla stads nämnds verksamhet
- Miljö- och räddningstjänstnämnden (MRN)
- Servicenämnden (SEN)
- Socialnämnden (SN)
- inkluderar Överförmyndarnämndens verksamhet
- Stadsbyggnadsnämnden (SBN) inkluderar delar av Torshälla stads nämnds verksamhet
- Vård- och omsorgsnämnden (VON)

RESULTAT KLIMATBERÄKNINGAR ESKILSTUNA KOMMUN – KONCERNNIVÅ

Koncernens klimatutsläpp ca 178 332 ton (100%)

Centrala utsläppskällor:

- Inköp av varor och tjänster
- Framställning av fjärrvärme, el och biogas
- Rening av avlopps- och dricksvatten
- Exploatering, renovering och drift och skötsel av fastigheter och allmän platsmark.
- Tjänsteresor och transporter

Potential för utsläppsminskning

- Hållbar och klimatsmart exploatering och renovering
- Energilagring i syfte att minska behov av förbränning vid fjärrvärme och elproduktion.
- CCS teknik vid kraftvärmeverk.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster
- Se över möjligheter till kompensation avseende CO₂-utsläpp

UTSLÄPP PER FÖRVALTNING OCH BOLAG [%]

RESULTAT KLIMATBERÄKNINGAR ESKILSTUNA ENERGI OCH MILJÖ AB (EEM)

EEMS klimatutsläpp ca 58 664 ton 33 % av koncernen

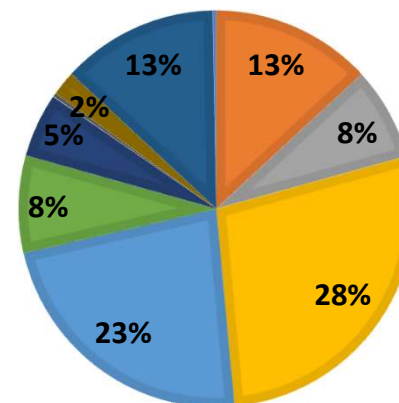
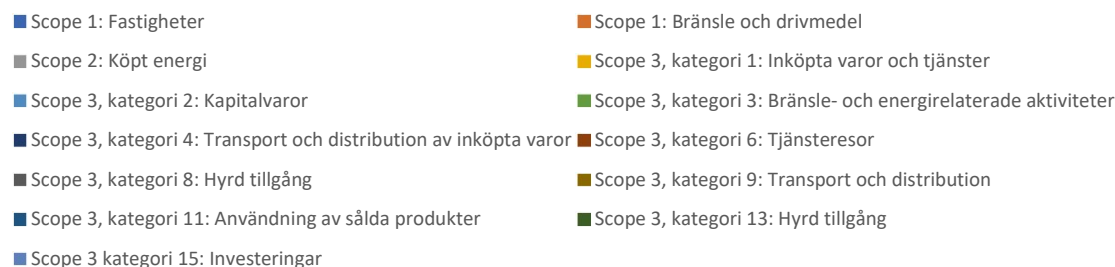
Centrala utsläppskällor:

- Framställning av fjärrvärme, el, biogas och dricksvatten (inräknat inköp kapitalvaror och bränsle)
- Rening av avloppsvatten- (inräknat inköp kapitalvaror och bränsle)
- Distribution av fjärrvärme, el och biogas
- Insamling av avfall (drivmedel fordon)

Potential utsläppsminskning:

- Energilagring i syfte att minska behov av förbränning vid fjärrvärme och elproduktion.
- CCS teknik vid kraftvärmeverk.
- Krav underleverantörer avseende drivmedel arbetsmaskiner och val av material.
- Vidareutveckla hantering av massor i kommunen i samverkan med SBF, KLK och KFAST.
- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster
- Kravställande drivmedel avseende leveranser av inköpta varor
- Översyn och samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.

UTSLÄPP PER SCOPE EEM [%]

RESULTAT – ESKILSTUNA KOMMUNFASTIGHETER AB (KFAST)

KFAST klimatutsläpp ca 45 810 ton ca 26 % av koncernen

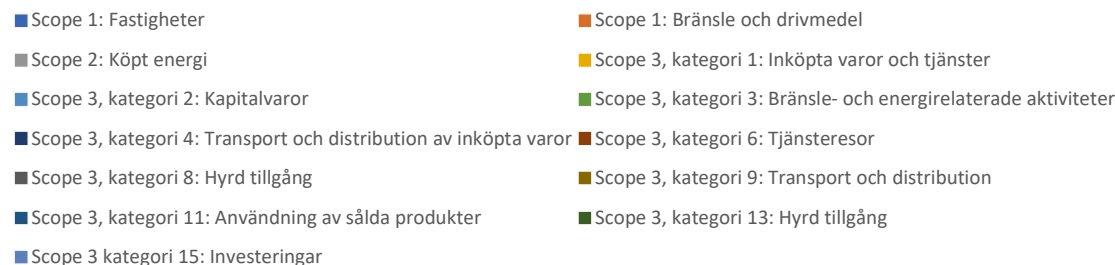
Centrala utsläppskällor:

- Exploatering/Nybyggnation med hjälp av entreprenörer och byggherrar där inköp av varor och tjänster ingår.
- Drift fastigheter (inräknat inköp varor, kapitalvaror och drivmedel)
- Uppvärmning, fastighetsel, dricksvatten, varmvatten hyrda lokaler
- Uppvärmning, fastighetsel, dricksvatten, varmvatten uthyrda bostäder

Potential för utsläppsminskning:

- Hållbar och klimatsmart exploatering och renovering
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Samverka med förvaltningar och bolag i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Krav på underleverantörer vid exploatering (allmän platsmark och fastigheter) avseende drivmedel arbetsmaskiner och val av material.
- Kravställande drivmedel avseende leveranser av inköpta varor.

UTSLÄPP PER SCOPE KFAST [%]

RESULTAT – ESKILSTUNA LOGISTIK OCH ETABLERING AB (ELE)

ELEs klimatutsläpp ca 1095 ton ca 1 % av koncernen exl. flygtrafik

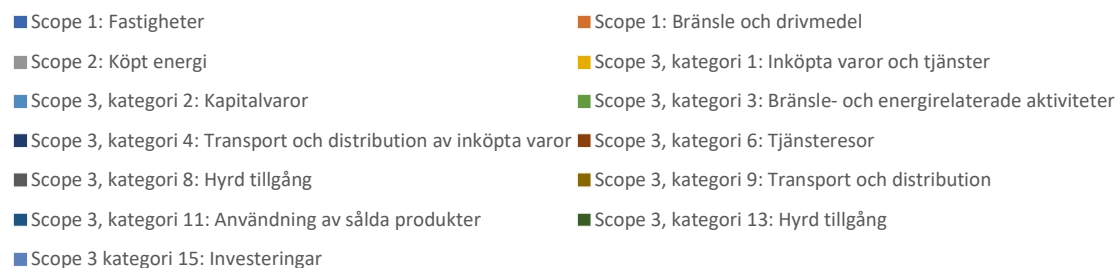
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Uppvärmning verksamhetslokaler.
- Nyttjad verksamhets- och fastighetsel
- Drivmedel markfordon och arbetsmaskiner Flygplats, ELE, ELP och Kombiterminalen

Potential för utsläppsminskning:

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Fas ut lokaluppvärmning med fossil och bioolja.
- Elektrifiera arbetsmaskiner och markfordon.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Krav underleverantörer (drift flygplats) avseende klimatutsläpp.
- Se över möjligheter till klimatsmart investering av kapital.

UTSLÄPP PER SCOPE LOGISTIK & ETABLERING [%]

RESULTAT – DESTINATION ESKILSTUNA AB

Destination Eskilstunas klimatutsläpp ca 173 ton ca <1% av koncernen

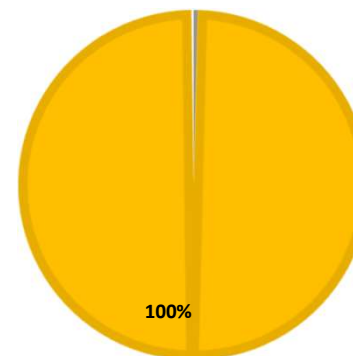
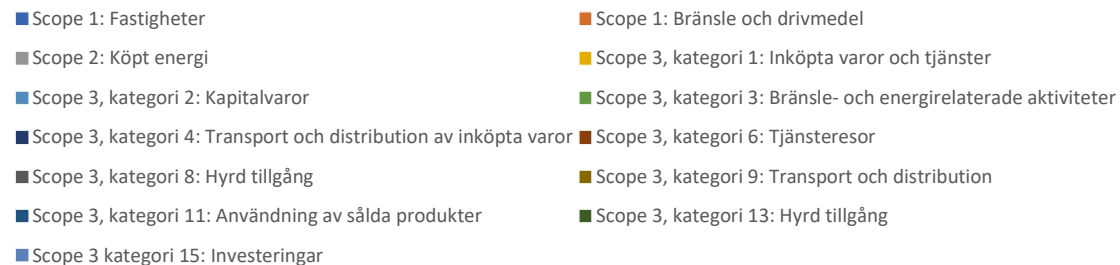
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Uppvärmning verksamhetslokaler.
- Verksamhetsel
- Eventutveckling

Potential för utsläppsminskning:

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas (genomfördes 2020).
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Samverkan med KFF avseende event som genomförs vid kommunens anläggningar i syfte att gemensamt verka för minskade klimatutsläpp.
- Verka för minskade klimatutsläpp från event i Eskilstuna kommun.
- Se över möjligheter till klimatsmart investering av kapital.

UTSLÄPP PER SCOPE DESTINATION [%]

RESULTAT – ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN (AVN)

AVNs klimatutsläpp ca 2994 ton ca 2 % av koncernen

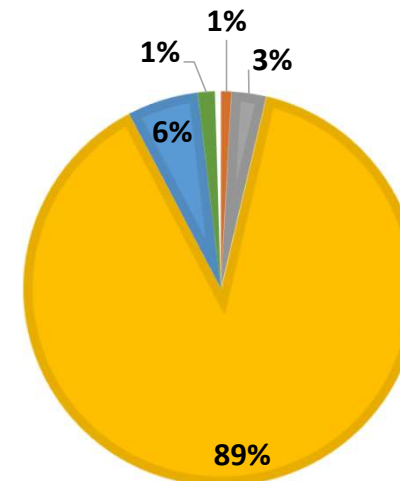
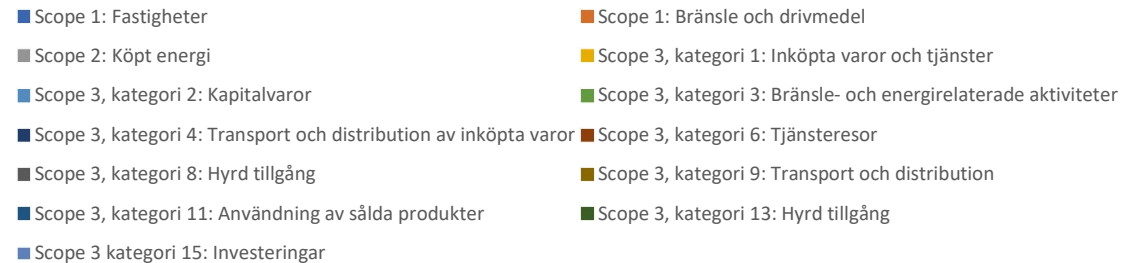
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler

Potential för utsläppsminskning:

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.

UTSLÄPP PER SCOPE AVN [%]

RESULTAT – BARN OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN (BUF) INKLUDERAT FÖRSKOLE-, GRUNDSKOLE- OCH GYMNASIENÄMNDEN.

BUFs klimatutsläpp ca 5761 ton ca 3 % av koncernen

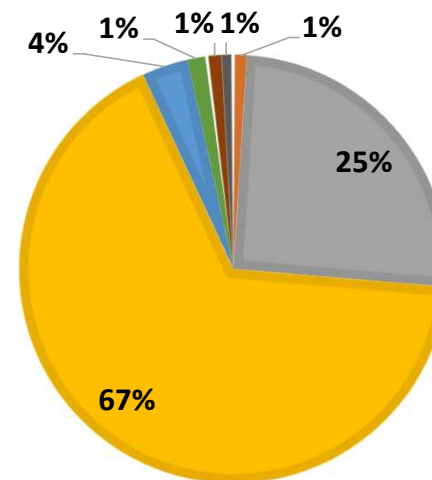
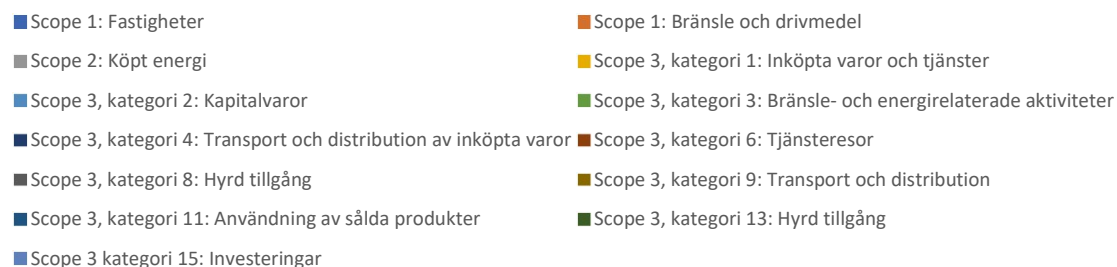
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler

Potential för utsläppsminskning:

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Fortsatt arbete med utbildning i hållbarhet och klimat i kommunens skolor.
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Vidareutveckling av källsorteringsarbetet i samarbete med KFAST och EEM som ansvarar för drift av skollokaler och insamling av avfallet som genereras i verksamheten.

UTSLÄPP PER SCOPE BOU [%]

RESULTAT – KOMMUNSTYRELSEN/KOMMUNLEDNINGSKONTORET (KS/KLK) INKL. VALNÄMNDEN MED VERKSAMHET.

KS/KLKs klimatutsläpp ca 17 030 ton ca 10 % av koncernen

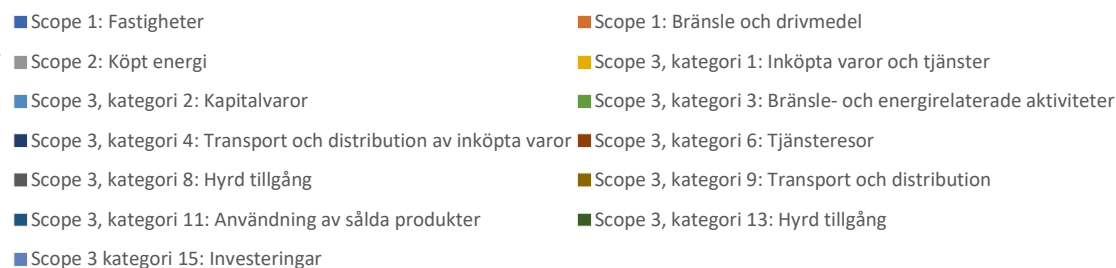
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Exploatering/Nybyggnation med hjälp av entreprenörer och byggherrar
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler

Potential för utsläppsminskning:

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Hållbar och klimatsmart exploatering och renovering
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Minskad exploatering.
- Krav underleverantörer (allmän platsmark och exploatering) entreprenad avseende drivmedel arbetsmaskiner och val av material.
- Se över möjligheter till klimatsmart investering av kapital.

UTSLÄPP PER SCOPE KS/ KLK [%]

RESULTAT – KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN (KFN) INKL. DELAR AV TORSHÄLLASTADS NÄMND VERKSAMHET.

KFNs klimatutsläpp ca 4138 ton ca 2 % av koncernen

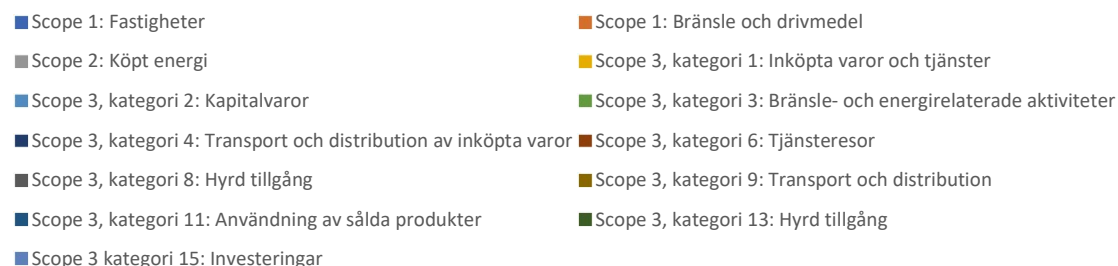
Centrala utsläppskällor:

- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler
- Inköp varor och tjänster
- Arbetsmaskiner drift arenor och idrottsanläggningar

Potential för utsläppsminskning:

- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Översyn drift av arenor vilka driftas av KFF.
- Samverkan med Destination Eskilstuna avseende event som genomförs vid kommunens anläggningar i syfte att gemensamt verka för minskade klimatutsläpp.
- Elektrifiera arbetsmaskinerna.
- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.

UTSLÄPP PER SCOPE KFN [%]

RESULTAT – MILJÖ- OCH RÄDDNINGSTJÄNSTNÄMNDEN (MRN)

MRNs klimatutsläpp ca 1285 ton ca 1 % av koncernen

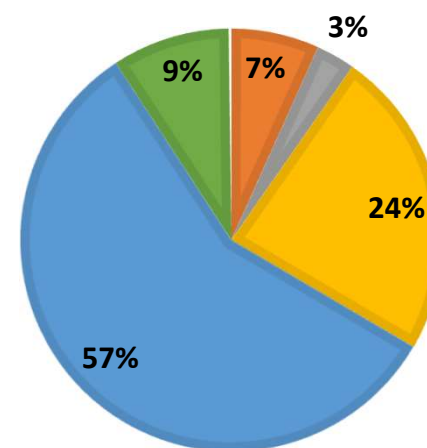
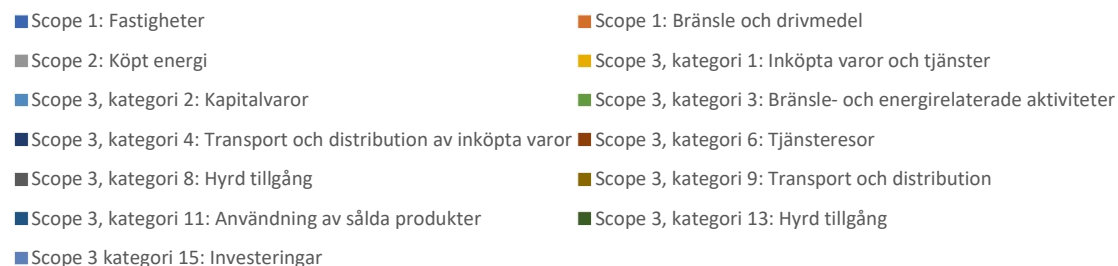
Centrala utsläppskällor:

- Arbetsmaskiner och Räddningsfordon hos Räddningstjänsten
- Inköp varor och tjänster
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler
- Tjänsteresor tillsyn

Potential för utsläppsminskning:

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Elektrifiera fordon och arbetsmaskiner där så är möjligt.

UTSLÄPP PER SCOPE MRN [%]

RESULTAT – SERVICENÄMNDEN (SEN)

SENs klimatutsläpp ca 9619 ca 5 % av koncernen

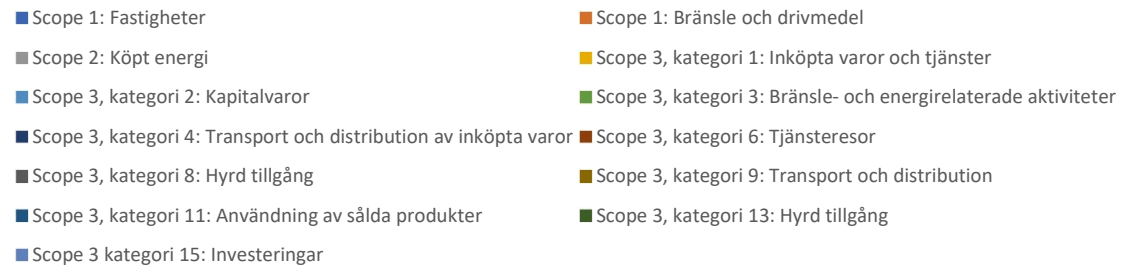
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Transportfordon och arbetsmaskiner.
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler

Potential för utsläppsminskning

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Vidareutveckling kravställande vid upphandling och inköp i syfte att utveckla nyckeltal för uppföljning av ställda klimatkrav.
- Vidareutveckling av kravställning avseende leveranser av varor till kommunens verksamheter.
- Vidareutveckla Omlastnings centralen för minskade utsläpp vid leveranser inom kommunen.
- Elektrifiera fordonsflottan.

UTSLÄPP PER SCOPE SEN [%]

RESULTAT – SOCIALNÄMNDEN (SN) INKL. ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDENS VERKSAMHET

SFs klimatutsläpp ca 9228 ton ca 5 % av koncernen

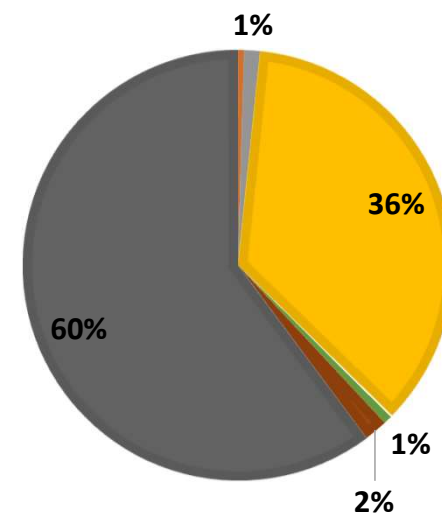
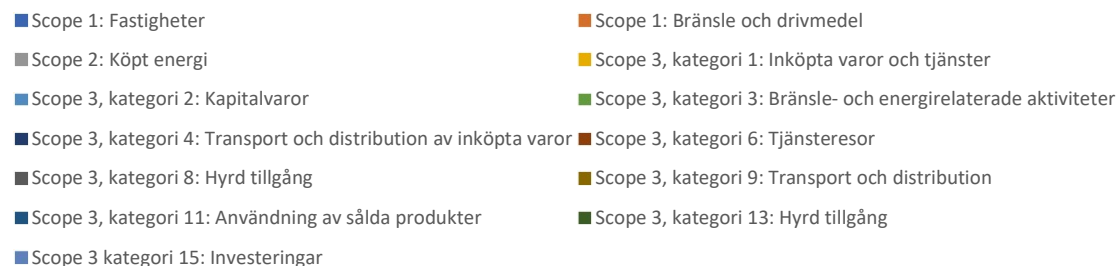
Utsläppskällor:

- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler
- Inköp varor och tjänster
- Tjänsteresor

Potential för utsläppsminskning

- Ställa krav avseende klimatutsläpp på anlitade entreprenörer.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.

UTSLÄPP PER SCOPE SN [%]

RESULTAT – STADSBYGGNADSNÄMNDEN (SBN) INKL. DELAR AV TORSHÄLLA STADS NÄMND

SBNs klimatutsläpp ca 12 353 ton 7 % av koncernen

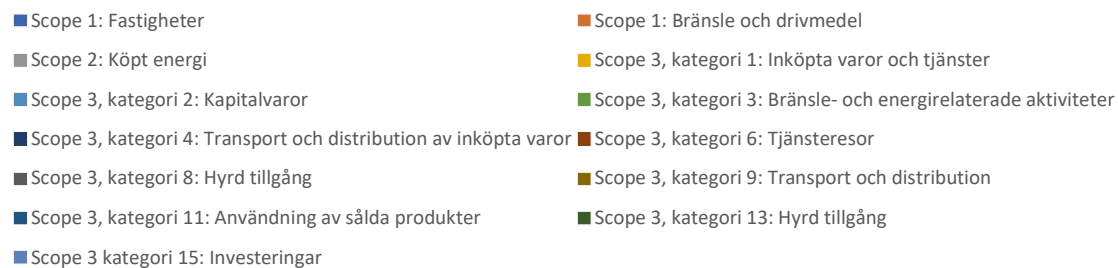
Centrala utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Arbetsmaskiner drift
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler

Potential för utsläppsminskning

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Kravställande på entreprenör avseende drivmedel arbetsmaskiner.
- Kravställande på entreprenör avseende materialval vid exploatering.
- Elektrifiera arbetsmaskiner.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.
- Översyn klimatmål kopplat till översiktsplan för kommunens exploatering.

UTSLÄPP PER SCOPE SBN [%]

RESULTAT – VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN (VON)

VONs klimatutsläpp ca 10 181 ton 6 % av koncernen

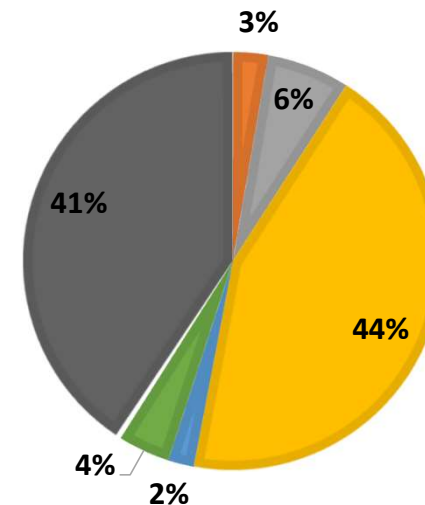
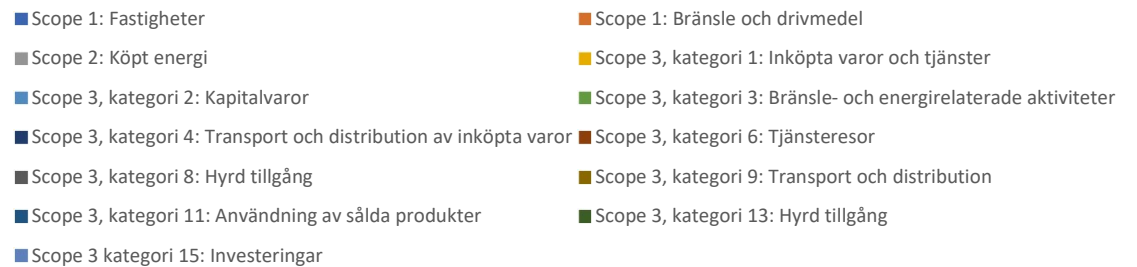
Utsläppskällor:

- Inköp varor och tjänster
- Uppvärmning verksamhetslokaler
- Verksamhetsel verksamhetslokaler
- Tjänsteresor

Potential för utsläppsminskning

- Kravställande avseende klimatutsläpp vid inköp av varor och tjänster.
- Ställa krav avseende klimatutsläpp på anlitade entreprenörer.
- Översyn av hur verksamhetens lokalytor nyttjas
- Samverka med KFAST i syfte att minska behov av värme, el och kyla i verksamhetslokaler.

UTSLÄPP PER SCOPE VON [%]

BESKRIVNING AV ARBETSMETOD OCH INDELNING I SCOPE

Beräkningarna för Eskilstuna kommunkoncerns växthusgasutsläpp har gjorts för GHG-protokollets scope 1-3, scope vilka beskrivs nedan samt i figuren till höger:

Scope 1

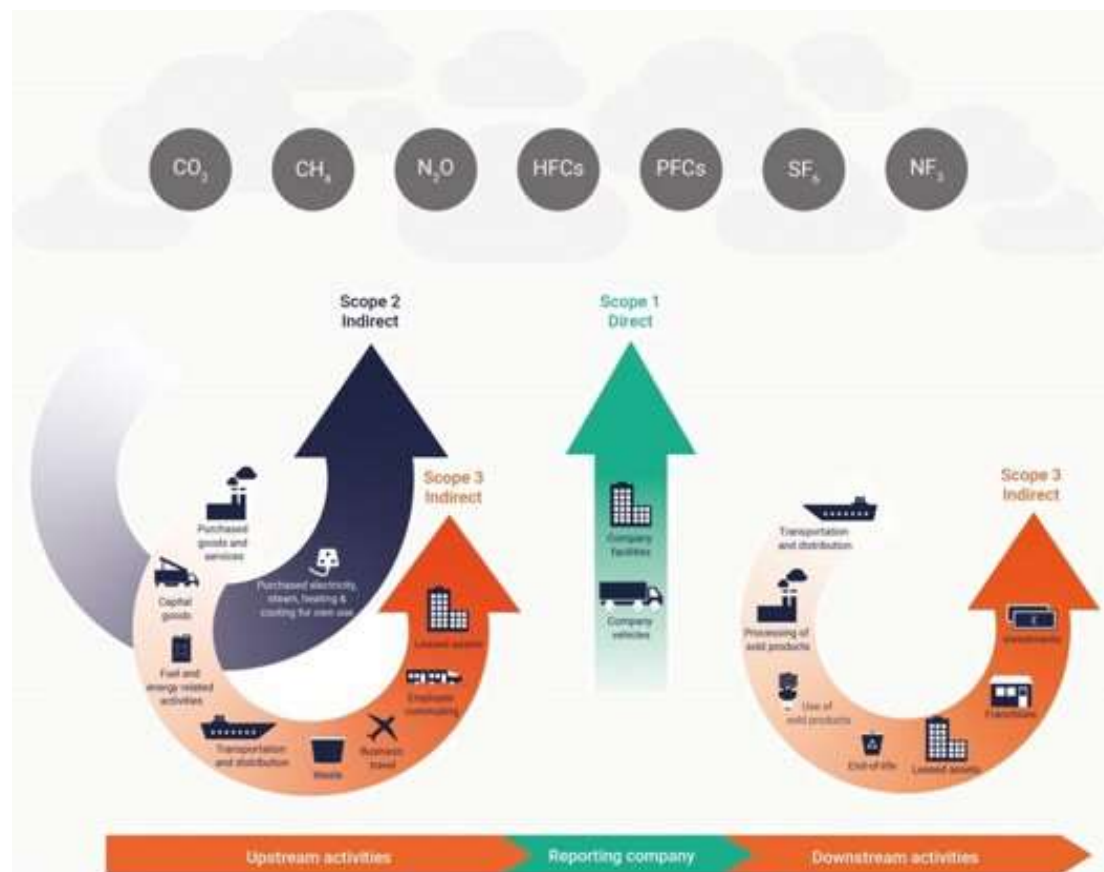
Utgör utsläpp av växthusgaser från nyttjade bränslen i egen produktion och/eller utsläpp från egenägda/ leasade fordon och maskiner. Utsläpp vilka i Eskilstuna kommunkoncern uppkommer vid produktion av vatten, fjärrvärme, fjärrkyla och biogas, samt från drivmedel till kommunens egen fordonsslotta.

Scope 2

Utgör utsläpp av växthusgaser från av verksamheten inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla. I Eskilstuna kommunkoncern uppkommer dessa utsläpp vid uppvärmning av/sänkt temperatur i verksamhetslokaler samt från verksamhetsel och fastighetsel.

Scope 3

Utgör utsläpp av växthusgaser från 15 underkategorier beskrivna för Eskilstuna kommunkoncern nedan och vilka rapporteras för uppströms respektive nedströms delaktiviteter.

BESKRIVNING AV SCOPE 3 UPPSTRÖMS UTSLÄPP

Scope 3 uppströms utsläpp

Uppkommer vid extraktion av råvara, produktion av vara/tjänst samt leverans fram till kommunens verksamhet (i.e. cradle to gate emissions) och omfattar nedan beskrivna kategorier:

Kategori 1

Utsläpp kopplade till produktionsledet av kommunens inköpta varor och tjänster, såsom utsläpp genererade i produktion av vara, eller i upphandlad konsults verksamhet (i.e. uppvärmning av verksamhetslokaler i konsultens verksamhet)

Kategori 2

Utsläpp kopplade till produktionen av kommunen inköpta kapitalvaror, såsom utsläpp genererade i produktion av inköpta arbetsmaskiner, fordon, fjärrvärmepannor, datorer, skrivare mm.

Kategori 3

Utsläpp kopplade till produktion av bränsle och drivmedel inköpt av kommunen, samt utsläpp från andra energirelaterade aktiviteter vilka inte räknas in i scope 1 och 2.

Kategori 4

Utsläpp från transport och distribution av varor inköpta av kommunen, såsom växthusgasutsläpp genererade vid leverans av vara/produkt inköpt/upphandlad av kommunen.

Kategori 5

Utsläpp från hantering av kommunens avfall av tredje part, såsom utsläpp genererade vid förbränning av kommunens avfall av annan kommun.

Kategori 6

Utsläpp från kommunens tjänsteresor vilka inte redovisas för inom scope 1, såsom resor med privata fordon, kollektivtrafik och flyg.

Kategori 7

Utsläpp från pendlingsresor till och från kommunens verksamheter.

Kategori 8 Utsläpp genererade vid drift av hyrd tillgång, såsom utsläpp genererade från uppvärmning av lokaler som kommunen hyr.

BESKRIVNING AV SCOPE 3 NEDSTRÖMS UTSLÄPP

Scope 3 nedströms utsläpp

Uppkommer vid leverans, användning samt sluthantering av såld produkt/tjänst som kommunen producerat och omfattar nedan beskrivna kategorier:

Kategori 9

Utsläpp från transport och distribution av vara/produkt och/eller tjänst producerad av kommunen, såsom utsläpp kopplade till förluster vid distribution av fjärrvärme och el från EEM.

Kategori 10

Utsläpp från bearbetning av intermediär produkt. Utsläpp som inte uppkommer i kommunens verksamhet då bearbetning av intermediär produkt inte hanteras av kommunen.

Kategori 11

Utsläpp från användning av utsläpp genererade vid förbränning av biogas producerad av EEM.

Kategori 12

Utsläpp från avfallshantering av produkter sålda av kommunen. Utsläpp som inte uppkommer i kommunens verksamhet då kommunen inte säljer produkter vilka genererar avfall.

Kategori 13

Utsläpp genererade från drift av uthyrda tillgångar, såsom utsläpp genererade vid uppvärmning av bostads- och/eller lokalytor uthyrda av KFAST.

Kategori 14

Utsläpp genererade från franchise. Utsläpp som inte uppkommer i kommunens verksamhet då kommunen inte bedriver franchise.

Kategori 15

Utsläpp kopplade till investeringar av kommunens medel till exempel avsättning till pensioner

GHG-PROTOKOLLETS PRINCIPER

Som grund för genomförda beräkningar av Eskilstuna kommunkoncerns växthusgasutsläpp ligger GHG-protokollets fem vägledande principer. Hur principerna tagits hänsyn till kommenteras i kursiv stil under respektive punkt:

1. **Relevans:** Rapporteringen ska enligt GHG spegla företagets eller organisationens utsläpp på ett relevant sätt, så att den kan fungera som ett beslutsunderlag för användare både internt och externt.

Hänsyn har tagits genom att, där så varit möjligt, basera beräkningarna på verksamhetsspecifik data, (i.e. existerande energidata för kommunens verksamheter samt SPEND data). Vidare har beräknade utsläppssiffror kompletterats med kommentarer om potentiella åtgärder för att nå kommunens målbild om 80% reduktion av utsläppen fram till och med 2030, för såväl kommunen som helhet som per förvaltning och bolag.

2. **Fullständighet :** Rapporteringen ska täcka alla utsläpp inom den angivna systemgränsen. Eventuella undantag ska beskrivas och förklaras.

Hänsyn har tagits genom att genomgående utgå från data för 2019 med viss komplettering av data från 2016 avseenden EEMS verksamhet. Vidare synliggörs var inom kommunenkoncernens verksamheter som utsläpp av växthusgaser uppkommer (se avsnittet scop och beräkningar), och i vilka fall data finns/saknas för beräkningar växthusgasutsläpp. Något som görs utifrån såväl kvantitativ data (avseenden energianvändning, transporter och inköp av varor och tjänster), såväl som kvalitativa underlag insamlad vid genomförande av miljöutredningar för kommunens samtliga förvaltningar, samt kompletterande intervjuer med representanter för kommunens bolag.

3. **Jämförbarhet:** Metoden för beräkningar ska vara konsekvent så att jämförelser kan göras över tid. Förändringar i data, systemgränser, metoder eller dylikt ska dokumenteras.

Hänsyn har tagits genom redovisning av genomförda beräkningar samt utvalda emissionsfaktorer för GHG-protokollets olika scope. Vidare delges för osäkerheter som finns i insamlad data och valda emissionsfaktorer, samt hur dessa kan förändras över tid och vilka effekter dessa förändringar kan medföra.

4. **Transparens:** All bakgrundsdata, alla metoder, källor och antaganden ska dokumenteras.

Hänsyn har tagits genom att dokumentera insamlad data och källor, samt genom att redogöra för arbetsprocessen som lett till genomförda beräkningar.

5. **Nogrannhet:** Beräknade utsläppen ska ligga så nära de verkliga utsläppen som möjligt.

Hänsyn har tagits genom agerande enligt princip 1 och 2 omnämnda ovan, samt genom att delge var data för beräkningar saknas. Vidare har genomförda beräkningar, i så stor utsträckning som möjligt, baserats på emissionsfaktorer framtagna på nationell nivå.

POTENTIAL AVSEENDE KLIMATUTSLÄPPSMINSKNING I ESKILSTUNA KOMMUNKONCERNENS VERKSAMHETER

Ovan omnämnd potential för utsläppsminskningar av växthusgaser, per nämnd och bolag, baseras till vis del på nedan presenterad information från inom uppdraget genomförd omvärldsbevakning. Informationen presenteras utifrån verksamhetsområde.

Hållbara byggnader – Potential 50 % reduktion

Uppförandet av nya byggnader och infrastruktur bidrar årligen till omkring 20 % av de globala utsläppen. Om dessutom utsläppen från användandet av byggnader, anläggningar och infrastruktur adderas blir utsläppen betydligt högre än så. Ref [WSP rapport Net-Zero-Carbon-Construction-swe-210305.pdf](#)

CO₂-avskiljning – Potential 15 % minskning från genomförd investering

För kraftvärmeverk baserade på biomassa består rökgaserna till 14-17 % utav biogen CO₂, vilket kan jämföras med ca 13-15% fossil CO₂ ifrån kolbaserade processer (Grönqvist et al, 2006). <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/utredningar-och-rapporter/klimat-och-miljo/rapport-kolsankor-del-1-beccs-27-september.pdf>

60-90 EURO per ton CO₂ som avskiljs. Se <https://www.ivl.se/download/18.343dc99d14e8bb0f58b75ea/1445517480099/B1969.pdf>

Minskade utsläpp transporter – Potential 70 % minskning till 2030

<https://www.sverigesmiljomal.se/etappmalen/utslapp-av-vaxthusgaser-till-ar-2030/>

Minskade utsläpp entreprenad hela värdekedjan – Potential 50 % minskning till 2030

<https://byggforetagen.se/fardplan-2045/>

POTENTIAL AVSEENDE KLIMATUTSLÄPPSMINSKNING I ESKILSTUNA KOMMUNKONCERNENS VERKSAMHETER FORTS.

Vidareutveckling fjärrvärme

Med djupgeotermisk värme Djupgeotermisk värme är en teknik som bedöms ha potential att ge hållbar fjärrvärme till låg kostnad och undersöks av flera energibolag. Ref https://fossilfrittserige.se/wp-content/uploads/2021/09/Strategi-for-fossilfri-konkurrenskraft-bioenergi-och-bioravara-i-industrins-omställning_webb.pdf. Eon och Göteborg Energi siktar på är en anläggning på 40 MW, se <https://www.energi.se/artiklar/2021/mars/flera-bolag-borrar-efter-underjordisk-varme/>

Med värmelagring se <https://energiforsk.se/media/26771/teknoekonomisk-jamforelse-av-olika-tekniker-for-termiska-lager-energiforskrapport-2019-598.pdf>